

ACC. NR. 2711/ LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Sumar Nilsson
Härad: Bara Adress: St. Mölleberga, Djurslöv
Socken: St. Mölleberga Berättat av Lars Persson
Uppteckningsår: 1930 Född år 1853 i Lilla Mölleberga.

Uppteckningen rör: Lilla Mölleberga byalag.

Vårje år vid Märtenstid samlades byamännen hos äldersmännen. Det första man gjorde, var att utse ny äldersman. Denna syssla gick om på dem alltid i nummerordning. Någon ersättning som äldersman erhöll han aldrig. En husman blev aldrig äldersman, icke ens "mullaren" fick det uppdraget, Men däremot en änka, som hade ställe, hennes dräng blev äldersman. Några förköende män utom äldersmännen fanns ej, men vid större arbeten, såsom att laga broar, vägar m.m. hade han rätt att kalla byalaget till hjälp.

Allt passa byns djur utsägs en särskild höre, som kallades "lups höre" och denne var gemensam för dem alla.

2711

2

I vanliga fall samlades byalaget endast en gång om året, men man kunde också samlas vid andra tillfällen om något särskilt inträffade, som snöskottning eller annat viktigt ärende. Byalaget samlades då i äldersmannens gård.

I Lilla Nöbbeberga byalag hade såvitt segesmannen visste, aldrig funnits något byahorn. När byamännen skulle sammankallas skedd detta med skriftlig order, som cirkulerade från den ene äbon till den andre. På lappen stod skrivet, Lilla Nöbbeberga byalag sammankallas till äldersmansgille där och där och dagen. Ej heller hade någon byalada förekomst.

Byalaget förekommer ännu, men nu samlas man efter nyår. Denna framflyttning från "Närken" till nyår har man gjort därför, att äldersmannen numera är snöfogde och så och detta uppdrag varar från nyår till nyår.

Äldersmannen hade följande att uttälta: sammankalla byamännen, tillse och laga uppkomna brister på

kröar, bygdevägar, svara för byns brettur när de vore
på bele, slängt, som de vore inhägnade med, att samman-
halla byamännen när de skulle skotta snö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2711

3

ACC. NR. 2711

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Gunnar Nilsson
Härad: Bora Adress: St. Mölleberga, Djurslöv
Socken: St. Mölleberga Berättat av Lars Persson
Uppteckningsår: 1930 Född år 1853 i Lilla Mölleberga

4

Uppteckningen rör: Ett äldermansgille i Lilla Mölleberga byalag.

På e.m. samlades byalaget till äldermansgille. Det första man då gjorde var uppgörelser. I Lilla Mölleberga brukade man dela arrendet av ett sand- och lerlag. När detta var gjort samlades byamännen omkring bordet och åt middag. Middagen bestod först av "ripparrodskyd" och soppa. Efter denna rätt serverades "gässtej", för gäss hade man på varje gård, och så till sist blevo de bjudna på "kagor". Till middagen serverades också brännvin. Sedan middagen var slut bjödos byamännen på toddy och till denna hörde alltid rom. När de druckit första toddyn fingo de en s.k. "toddysättare", som bestod av en stor brännvinssup. Sedan drack man ännu toddy och spelade kort till fram

på morgonen. De spel man mest roade sig av, var "hnej-lapass, hile och knack." Men spelade om pengar och till "hnej-lapass" satte man 4 skilling "streja". Man spelade till varje spelare erhöles 3 "streja" utom en, som skulle förlora, de andra vunno "loboskilling".

Sedan på morgonen då det böja ljusna äts frukost och då var det icke många, som kunde få en sup. Då på morgonen hände det ofta, att byamännen blevo ovänner och kommo i hop och slogos.

Äldermansgillet varade alltid till det blev lust och då följde byamännen den nye äldermannen hem.

Någon avgift erlades aldrig av mannarna i Lilla Mölleberga, men däremot i Tullstors betalades 1 riksdaler för middagen.

Dayen efter brukade byalagets kvinnor samlas hos äldermannen och den tredje dagen samlades åter byamännen hos äldermannen för att se om där var mer på brännvinsflaskan.